

Poetika Svetlane Maraš ima svoju zvučnu ekspanziju i eksplikaciju u njenom delu „Poetica micromix“ iz 2011.godine. Tu je, tada 26-godišnja autorka, prikazala otvoreno zanimanje za celokupno zvučanje sveta iz koga je posebno izvukla prozodiju i akustičke gestove govora, ali gde je pozadinski šum života sveprisutan kao „zvučna živost sveta“. To je, dakle, „materijal“ njenih kompozicija: govorenje i glasanje / oglašavanje sveta/ljudskog univerzuma. Tehnika kojom gradi svoja ostvarenja i kojom se ti zvuci pretvaraju u muziku je „mikromiksovanje“, odnosno, minuciozan rad na sićušnim mikrouzorcima preuzetim iz tog govorenja/odnosno sveta, rad koji te dokumentarne zvukove menja, oneobičava, pretvara u drugačije i nove akustičke podatke. Sa takvim preoblikovanim materijalom dalje se postupa kao u mikro-slagalici: oni se ponavljaju, nadovezuju sami na sebe ili jedan na drugi sa ili bez varijantnih izmena, a takođe se slažu jedan preko drugog u vidu trodimenzionalne akustičke rešetke: zvuče u alternacijama i/ili sinhronicitetu u posebnom ritmu samog miksa, odnosno, pulsus smene formalnih mikrocelina koje se percipiraju kao dodatna ritmička komponenta dela. Taj „ritam montaže“ je inspirisan DJ-ingom i ekspresijom i energijom redundance istog, pa i prepoznatljivog materijala. Sve što glas proizvede u ogromnom kolažu kompozicije – ovde može biti deo muzike: izdah, šištanje, guteralni zvuci, govori, pa i pevanje.

Tako nastaje muzika „Poetice micromix-a“ od govora, zvukova i muzike, kao neka vrsta parodijske kreativne akcije kojom se prikuplja i beleži „omiljeni“ i „poznati“ zvuk, što će i u narednim ostvarenjima Svetlane Maraš da pronađe svoj estetski fon jedinstven za ovu kompozitorku: ona pravi duhovitu, parodijski usmerenu, neurotičnu i neretko cinično-tragičnu muziku od „mačega“ – „biločega“, muziku koja kao da se igra sebe same u vlastitom univerzumu igre. Agon, alea, ilinks i mimikrija, četiri vrste igara po Rožeu Kajoau, u njenoj muzici dobijaju svoje zvučne ekstenzije, kao i nešto od saspensa igranja po sebi, igranja kao kreativne i slobodne ljudske aktivnosti u kojoj se neizmerno uživa.

Sasvim posebnu dimenziju njenoj muzici daju aleatorički i improvizovani odlomci koji oslobađaju kreativne potencijale izvođača, uz napomenu da Svetlana Maraš često i sama nastupa kao improvizator-computer controller pa, dakle, ima taj dar koji je Džon Zorn nazvao „komprovizacija“: više od improvizacije, a manje od komponovanja, što je dragocena differentia specifica njenog stvaralaštva. Ono stalno nastaje, stalno se menja, često postoji u više verzija za više kombinovanih medija i „spretno“ je, jer može lako da menja žanr a da zadrži istu suštinu. Za sada, glavno interesovanje Svetlane Maraš usmereno je na soniku govora i njen odnos sa značenjem jezika, odnosno, na pukotinu između zvučanja i značenja govorenja, a usmereno je i na tajne i simbolično-poetične relacije između zvučanja govora i onoga što se iz njega može razviti kao muzika. Među te, „govorne“ kompozicije, odnosno, radiofonska ostvarenja, odnosno, elektroakustička dela, spadaju: „Matter of Fact“, koji ima i vizuelnu komponentu, „Desire“, „Its

About Spy Stations" i „Jezik“, dok istu tehniku mikro-kolažiranja i mikro-miksovanja koristi i u ostvarenjima gde nema materijala preuzetog iz govora: „Aftermath“ i „Dirty Thoughts“. Sumnjam da su, možda i zbog indikativnog izbora osnovnog, dokumentarnog materijala, ova ostvarenja kritički usmerena na savremena zbivanja u našem miljeu i u svetu i da su sociojalno-politički angažovana. To angažovanje nije eksplicitno, niti plakatno-nametljivo, već je skriveno u apstrakciji kompoziciono-tehničkog postupka, a u okviru igre koju je Rože Kajoa nazvao „mimikrija“ – „prikrivanje“.

Jezik Svetlane Maraš je, osim mikro-miksovanja minijturnih uzoraka, obeležen i načinom na koji koristi akustičke instrumente u „elektronskom ambijentu“. Oni zvuče potpuno neobično, netradicionalno i neprepoznatljivo, tako da se njihov zvuk upadljivo glatko uklapa u besedu elektronike, kao da je još jedan sloj semplovan ili proizveden nekim drugim veštačkim putem. Pogotovo kada se zvuk organizuje i trodimenzionalno, sa bogatim kretanjem u cyber-prostoru slušalica, odnosno usmeri zvučnicima u sali.

Da li se tako posvećen i pedantan, tako sveden, a opet i tako raskošan kompoziciono-tehnički rad koji zapravo proizvodi „zvučne skulpture“ u prostoru, može nazvati „novi sonorizam“?

Jer, Svetlana Maraš doživljava zvuk kao strukturu u vremenu koja ima svoje jasne formalne uporišne tačke, ali i svoje aleatoričko-improvizatorske komponente kao „drugo lice“ iste apstraktno-dokumentarne aktivnosti koja se može nazvati – kompozicija.

Važno je da se ovaj današnji svet, zastupljen odabranim obiljem svojih „šarenih zvukova“ i svojih „govorenja“, prvo de-konstruiše pa re-konstruiše u interpretativnom mix-u. Kao kada gledate snimke onih ubrzanih kamerica na Iphonima: vidite isečak sveta u svom njegovom šarenilu i bogatstvu, uočavate njegovu dokumentarnu neponovljivost, a ipak vam je u kadru mnogo više vizuelnih podataka nego što je to prirodno, pa se oni pretvaraju u nekakvu parodiju živosti tog sveta. U tom smislu, „Dirty Thoughts“ je „nestašni zvučni algoritam sveta“, nekakav kritičko-obesni, voajerski pogled, akustička poetska beležnica gde se stalno odvija emergencija smisla nad dokumentarnim podatkom kao takvim. Pogotovo kada je dokument od koga je sve počelo tako dobro sakriven iza tehnike i tehnologije komponovanja i emitovanja.